

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 67.

V Ljubljani, v soboto 22. marca 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 21. marca.

Baron Zschock †.

Današnje sejo pričel je predsednik dr. Smolka z naznanilom, da je zastopnik ljubenske trgovske in obrtne zbornice na Štajarskem, baron Zschock, včeraj nenadoma umrl. Bil je še mlad mož, ali imel je neko srčno napako, katera je bila vzrok njegove rane smrti. Ravno je menda prišel za kljuko pri vratih, ko ga zadene mrtvoud in se zgrudi na tla. Baron Zschock je bil poseben prijatelj barona Walterskirchena, s katerim sta hotla osnovati napredno stranko v državnem zboru, dokler Walterskirchen sit raznih spletk, ni odložil državnega poslanstva. Odslej ostal je baron Zschock v državnem zboru precéj osamljen in se je zaradi tega in zaradi gori omenjene bolehnosti redko kdaj vdeležil državno-zborskih sej. Predsednik hvalil je v današnji spomenici njegov blag značaj in njegovo vsestransko oliko.

Hišni davek.

Včeraj je bila razprava o hišnem davku dovršena. Zakon je bil sprejet brez vsakere premembe, ali poleg njega sta obveljala tudi predloga Keilova, katera so kot dodatke pritaknili odsekovemu načrtu. Davčni odsek priporočal je pa tudi nekatere resolucije, ki jih je hotel predsednik rešiti še včeraj, dasi je bila četrta ura že prošla. Ali poslanci so bili vsled dolge seje utrujeni in so zahtevali konec seje. Poslanec Fiegel je hotel k prvi resoluciji celó še govoriti, ali videč, da ga nihče ne mara poslušati, predlagal je konec seje, ki je pri glasovanju tudi obveljal.

Predsednik je torej odložil razpravo o raznih resolucijah k zakonu o hišnem davku. Poslanec Fiegel je prišel torej danes k besedi, ali našel prav malo vernih poslušalcev. Za njim je govoril dr. Weeber, kateremu se pa ni dosti bolje godilo kakor Fieglu, dasi je Weeber eden prvih levičarskih veljakov. Pri glasovanju so obveljale od odseka navetovane resolucije, od posameznih poslancev pred-

lagane pa so bile odklonjene izvzemši drugo resolucijo Zallingerjevo, ki je obveljala s 115 glasovi proti 109. Iz teh števil je razvidno, da je sicer malo več poslancev v zbornici, kakor jih je bilo včeraj, da jih pa več kakor sto tudi zdaj še pogrešamo!

Ko so bile rešene resolucije, obveljal je zakon o hišnem davku tudi v tretjem branji. Če ga gospodska zbornica hitro vzame v roke, morda bo mogoče po Veliki noči popraviti, kar se je včeraj zagrešilo in izpustiti določbe, zaradi katerih ga vlada neče priporočati v Najvišje potrjenje.

Državna podpora.

Že pred Božičem je bila nekaterim po slabi letini zadetim in po uimih poškodovanim deželam dovoljena državna podpora. Danes se je obravnaval tak predlog za Galicijo, ki je bila od vseh najhuje zadeta. Nekateri poslanci so se javno in privatno pritoževali, da je postopanje vlade prepočasno, da je beda čedalje hujša, da ljudje ravno sedaj potrebujejo pomoči, ko jim je treba skrbeti za semena. Swieži in Kaiser sta se pritoževala, da podpora dovoljena Šleziji tudi ne zadostuje, da bo treba še kaj storiti itd. Grof Taafe je odgovarjal, da mora vlada natančno pretehtovati poročila in predloge deželnih vlad in njenih oblastev. Če bi hotel toliko dati, kolikor sémtertje zahtevajo, potreboval bi pet milijonov goldinarjev. Zato se mora pri vsaki taki priliki vprašati, koliko je mogoče dati. To vprašanje si mora staviti tudi gledé Šlezije, kjer bode po trditvi deželnega predsednika zadostovala dovoljena podpora. To je pa zaradi tega še potrebnejše, ker se bode morala zbornica v kratkem pečati še z nekaterimi takimi predlogi (za Kranjsko in Goriško) ter se ozirati na potrebnost še drugih dežel.

Govoril je še rusinski poslanec Kovalski, potem je bil sprejet konec razprave, vendar sta prišla še k besedi poslanca Türk in Javorski. Prvi je trdil, da je Šlezija ravno toliko trpela po slabi letini, kakor Galicija, če pa slabi nasledki niso bili tako hudi, kakor na Poljskem, to prihaja od tod, da šlezijski kmetje še niso v židovskih rokah. In če iz Šlezije ni prišlo toliko žalostnih poročil,

kakor od drugod, zgodilo se je to zaradi tega, ker je šlezijski kmet preveč ponosen, da bi beračil in drugod prosil pomoči. Javorski mu je odgovarjal, da neče preiskovati, kje je beda in revščina večja, vendar pa méni, da ne gré te zadeve presojati z antisemitskega stališča in da so miši v preteklem letu na Poljskem napravile veliko več škode, kakor pa židje. Po konečni besedi poročevalca Kathreina je bil sprejet predlog, ki vladi daje oblast v podporo na Gališkem potrošiti 700.000 gld.

Na vrsto je prišel vžitninski davek na Dunaji, pri katerem se je oglasilo 13 govornikov in sicer Süss, Vergani, Kronawetter, Exner in Türk proti zakonu, zanj pa Maček, Wrabetz, Kübeck, Chamiec, Heilsberg, Pirquet, Weitlof in Herbst. Na vrsto prideta pa komaj eden ali dva govornika, ker hoče predsednik ob treh skleniti sejo in drugo sejo napovedati za danes zvečer ob sednih.

Bismarck se je postaral.

Nemčija je zedinjena, Viljem II. nosi krono nemškega carstva. Naj pa nas nihče ne vpraša, s katero vezjo so zvezane posamezne nemške kraljevine in vojvodine? Tresla se je Evropa pod železom in jeklom, ko se je varila vez okolu najnovejšega carstva. Narodi prelivali so kri, s katero je Bismarck lepil državno poslopje nemškega naroda. Sredstev ni izbiral; mnoga so bila malovredna, druga se morejo opravičevati le z ozirom na vzvišeni namen, ki ga je hotel doseči. Arhitekt nemške državne zgradbe ni zaničeval ne spletk ne zvijač, držeč se načela, da je v boji idej, dokler nimajo gotove materialne oblike, mnogo dovoljenega in dopuščene, kar bi v normalnem razvoju stvari morali s studom obsoditi. „Macht vor Recht, Interesse vor Gesetz“ — to geslo je veljalo možu, ki je te dni stopil s političnega odra v tihi, družinski krog, ki je nevoljen odložil prve gosli evropskega koncerta, ker so mu začele pokati strune.

Mnoge pokriva že zelena gomila, ki so bili priče duševne in telesne borbe za zedinjeno Nemčijo. Cesar Viljem in cesar Friderik legla sta k večnemu počitku, slavni vodja nemške armade grof

LISTEK.

Kritiška pisma.

XVIII.

„In zdaj še ti! Slovenec nima sreče“, tako smo vajeni tožiti Slovenci, kedar zapusti kdo izmed naše bojne vrste nas in naše sladke upe in tolažeče nade. Jeden pot se je zasukalo usode neutrudno kolo in naši nasprotniki kličejo: „In zdaj še ti! Nemec nima sreče, da bi si sozidal v jednom desetletju nemški most od Berolina do Adrije.“

Naravno je bilo doslej, da smo tožili samo Slovani, da nas pritiskajo nemški pionirji na steno in proti južnim mejam, kajti pesniki in zgodovinarji trdijo, da smo pravcati lipov les, ki ne utrpí nemškega kija, zdaj pa je zarjavel tudi mož, ki je sodil, da je le iz krvi in železa. Ko bi bili Slovani škodoželjni in zavidljivi, a ne najbolj udani v svojo milostno usodo, položili bi na političen grob železnega Bismarcka želodov venec z otožnim napisom: „Sic transit gloria mundi et superbia Germaniae“.

tako pa se zadovoljujemo s svetobolnim prepričanjem, da prerije časa črv tudi jekleno ost in železne ostroge, ki so se zabadale v zadnjih treh desetletjih v lipova sedla prvega politika na vsem političnem svetu.

Stopinja zgodovine je večkrat širša, kakor sodi svet in oni možje, ki delajo zgodovino.

Tudi železni Bismarck se bode prepričal, ko bode sadil v bodoče le kot priprost „Landedelmann“ *procul negotiis* krompir po brazdah v Barzinu, da ima vse na svetu dva konca in da je dozorela tudi njegova pšenična politika ter naredila prostor prozaični setvi za domače ognjišče, h kateremu vodi napósled tudi najvišjega zemljana otožna dôba, ko se jame krvičiti življenja nit.

„Wer wird künftig deine Kinder lehren,
Speere werfen, Götter ehren?“

vprašali bi lahko danes ob Bismarckovi politični krsti svoje ponosne sosede, ki so klestili z Bismarckovo sekuro lipove veje, a tega ne potrebujemo, odkar se prepiramo v državnem zboru o postavah za odškodovanje nedolžno obsojenih.

Najbolj všeč v tej zanimivi debati za svobodo naše kože nam je zastopnik vlade, ki je trdil, da

se pri sodiščih ne dela nikomur krivica, in ako se vendar izjemoma pripeti, da potisnejo kakega nedolžnega državljana pod ključ postave, da je poslednje le nekaka naravna nezgoda, prava „vis major“.

Poslednje zagotovilo je vsekako tolažilno, osobito za nas Slovence, kajti ako se nam je godila kedaj tudi najmanjša krivica, zakrivila jo je brez dvoma le takozvana elementarna nezgoda, kakor če otrse tepke, katerim ne zabranjuje nihče svobode, — neba vihar. Najboljše je po tem najnovejšem receptu, da postanemo vsi prvi do zadnjega „fatalisti“, kajti v usodi viharjev je naša politična sreča in naša nada.

Jedina naša pomoč je v bodoče „zvon sile“, kateri zvonimo ob naši politični hudi uri, saj v našem narodnem blagru odločuje „vis major“, elementarna sreča, ali pa nezgoda. Koliko truda in potov bi si bili že prihranili Slovenci, ko bi se jim bil naznanil prej „recept“ o odškodnini nedolžno obsojenih, in ko bi si bili zagotovili naši politiki že davnaj „patent“ ná-nj.

Pseudonim.

Moltke odložil je sabljo, ker tresla se mu je roka, in sedaj gre najmogočnejša oseba iz stare garde, knez Bismarck v zasluženi pokoj, zakaj postaral se je in zastal za duhom časa. Kamor se je ozrl, povsod so ga obdajali novi ljudje, mlajši rod, ki so ga občudovali, strahom zrlu mu v nagubančeno čelo, toda mislili so drugače; bil jim je tuj, kakor tudi njemu tuji mlajši možje.

Arhitekt je dovršil zgradbo, zgotovil svoje delo; Nemčija je gotova, v njej veje nov duh, živé novi ljudje, treba je sedaj slikarjev, mizarjev, pleskarjev in stolarjev, da v nemško-narodnem slogu priredé notranje prostore nemškega doma. Trebalo je moža bistrega duha, brezozirne energije in predrzne smelosti, da je dal podlago novi državi, in sedaj naj poštene, marljivi, tihi in spretni državniki z nežnimi dleti izdelujejo, kar jim je pripravila sekira železnega moža.

Knez Bismarck je bil brezoziren, vskipeče nravi, zato se je sprl večkrat s svojimi nižjimi sodelavci, katere je odstranil, in tako ni zapustil moža, ki bi mogel tako zavestno obdržati v roki vajete evropske politike. Bil je velikansk hrast, pod čegar senco se niso mogle razvijati mladike. Mnogo nadarjenih mož se je zgubilo na razpotjih Bismarckove politike s trpkim očitanjem, da niso gojili pravega rodoljubja.

V narodnostnih vprašanjih bil je v toku časa, v političnih pa zastal je v minulosti. V sredstvih si ni bil dosleđen. Danes je zagovarjal prosto trgovino, jutri je narekaval najvišjo carino, danes obrtno prostost, drugi dan usiljeval je obrtnikom zadruga; prišel je kulturni boj, Italiji pomagal, da je pograbila papeževo deželo, a v sili ni zametaval papeževe pomoči. Izjemne postave, skrivna policija, iztiranja, konfiskacije — to je bilo orožje, s katerim je begal prebivalstvo, ne da bi ga zadovoljil. In tako se je širilo nezadovoljstvo po vsem cesarstvu iz najnižjih krogov do vladarja.

Že pokojnemu cesarju Viljemu I. dal je bil ostavko, a ná-njo je cesar napisal: Nikdar! Bismarck si je tedaj moral reči: Torej smrt pri delu! Neverojetno se torej zdi marsikomu, da je Nemčija brez Bismarcka, ko ta še živi. Podrla so ga njegova dela. Sam se je imenoval početnika moderne socialne politike, in ta mu je vzrasla nad glavo. On je pričel finančno reformo, a ni ji mogel več slediti. Sam je izdelal cesarju znana dekreta, a nabrusil si je dvorezni meč, ki je njega zadel. Oživil je državni svet, in ta mu je dokazal, da nima vedno srečne roke v državni upravi. Bismarck odstopi, ko spozna, da vladar ne veruje v njegovo nezmotljivost. On je pal v boji proti onim, h katerim je za časa svoje vsemogočnosti le stopil na parlamentarno arena ter jih zagotovil, da ne dosežejo visokosti njegove prezirnosti.

Dôbo zadnjih desetletij imenujejo radi Bismarckovo dôbo, in ne po krivici. Poznejša zgodovina bože treznejše sodila in dokazala, da je ta slavni mož le to izvršil, h čemur je že našel podlago. Mnogo jih je, ki trdijo, da je l. 1866. prihrumela strela z jasnega neba, in to nebo je bilo volja in misel Bismarckova. Toda dogodki tega leta imajo starejše korenine v zgodovini, in Bismarck ima z nemškega stališča to veliko zaslugo, da je neumorno zalival te korenine, iz katerih je pognalo drevo — sedanja zedinjena Nemčija.

Smešno bi bilo, ko bi se drznili trditi, da Bismarck ni velik državnik, toda le njegovi oboževalci morejo trditi, da morajo Nemci pripisovati vse vspehe le njegovemu geniju in ne tudi njegovi sreči. Te sreče pot pa mu je zastopil mladi nemški cesar. Tako odstopi Bismarck z odra kot občudovan junak v tragediji, v kateri je deloma sam si zakrivil padec.

Težko je že danes označiti približno nasledke v političnih razmerah. Oni, ki so navadno v političnih viharjih popraševali za svet orakel v Berlinu, so zdaj krmarji na ladiji, ki je zgubila kompas. V mednarodni politiki bože več časa neka praznота. Andrassy in Robillan sta umrla, Tisza je odstopil, Gladstone se je postaral, ostal je le Crispi, ki pa že uvideva, kako jalovo je njegovo delo. Trodržavna zveza je zgubila najmočnejši steber, in ko se predrugači evropska konstelacija, tedaj bože tudi nemškim državnikom prihajalo vroče v železnem orožju, katero je zlahka nosil knez Bismarck.

Bismarckovim pigmejem je zašlo solnce, ki jim je dajalo svetlobo in gorkoto, zato ne moremo kratiti slave in priznanja možu, ki je vse svoje telesne in dušne moči posvetil svoji domovini, za katero je živel in delal, za katere koristi je moral stopiti v pokoj.

Odškodovanje nedolžno obsojenih.

(Govor poslanca Hrena v seji dne 11. marca.)

(Dalje.)

Če se tudi v zmislu državlanskega zakonika nedolžno obsojeni ne morejo odškodovati, vendar govori za odškodnino še kaj važnejšega, kakor je državljanski zakonik, to je, naravno, javno, družbeno pravo.

Gospôda moja! Sodba in razsodba, bodisi o slobodi in življenju, bodisi o mojem ali tvojem imetju, je dejanje, katero oskrbuje država po svojih sodnijskih organih vsled svoje pravosodne oblasti. Oskrbuje jih v korist in namen državljanov, v korist državnega blagostanja. Oskrbovanje prava in sodišča so neobhodna potreba države. Ako torej sodišče krivo razsodi, da je torej nedolžen za krivega spoznan in kaznovan, ali se potem ne more reči: „Zatoženec je žrtva v korist državnega blaga, žrtva človeške družbe“, in naj se zabrani potem odškodnina taki žrtvi, ki je po nedolžnem prebila kazen?

Duhoviti angleški kazenski politik Bentham, ki se tudi poganja za odškodnino nedolžnih obsojenec, postavil je svoji razpravi na prvo mesto stavek (bere):

„Bilo bi proti družbinskemu redu, če se ne bi poravnala vsaka pomota v pravnih zadevah s primerno odškodnino, in ko bi izvirala pomota iz nezakriviljenega spregleda.“ (Čujte!)

Že večkrat imenovani govornik v gospodski zbornici omenjal je v svojem poučnem in duhovitem govoru celo vrsto nepravilnostij, mej drugim tudi nepravilnost, katero je omenjal deloma člani g. poslanec dr. Zucker, da se namreč nedolžni obsojenec in kaznjenev v postranski reči odškoduje, v glavni stvari pa ne.

Govornik visoke gospodske zbornice méni, da je izguba materijalnega imetja le postranska reč, a glavna reč je idejalno in dušno imetje, kateremu škoduje kriva razsodba, kateremu pa se ne more dati odškodnina. To je neprecenljivo imetje osebne prostosti, časti, osebne veljave in družbinskega spoštovanja.

Na drugi strani je pa rekel gosp. dr. Zucker: „Ali je, gospôda moja, le nedolžni zapor tisto hudo, ki tako boli? Kaj? Ali je preiskovalni zapor manj škodljiv, manj pogubljiv? Ravno narobe, — méni g. Zucker, — preiskovalni zapor je hujši, ker zgrabi nesrečnika kar hipoma iz vseh razmer in brez priprave.“

Reči moram, da je težko umeti pravilnost te logike. Ali naj se sklepa iz tega, če se nedolžni obsojenec ne more odškodovati za dušno imetje, da se ne sme odškodovati na njegovem materijalnem imetju? Govornik v visoki gospodski zbornici sam priznava, da za idejalno imetje ni nikake odškodnine. Ako pa ni mogoče odškodovati nedolžnih obsojenec na njih dušnem imetju, odškodujejo naj se vsaj na materijalnem premoženju.

Sploh pa ni nič novega v pravnem načelu, gospôda moja, kar hočemo napraviti v našem zakonu z določilom: „država je dolžna nedolžnega obsojenca odškodovati, ne da bi iskali pravnega vzroka v zakrivi države.“ Saj smo že več enakih postav naredili, ki so delo najnovejšega časa, in vendar smo morali na prav enak vzrok misliti tudi pri njih, kakor pri tej predlagani postavi.

Omenjam naj le n. pr. zakon z dne 9. marca 1869. leta gledé na zapor in odškodovanje nesreči železnici.

Nedavno smo naredili drugi zakon, katerega niso pozdravljale in sprejele le vse stranke, temveč tudi vse občinstvo; namreč zakon gledé na oskrbovanje vojaških vdov in sirot. Kaj je zakrivila pri tem država, če je pal junak v boji za državo, zapustivši nepreskrbljeno bedno družino?

Tudi tu ne moremo govoriti, da je država zakrivila; kajti država ni poslala vojnika v boj, da bi ondi umrl, pač pa je skrbela ohraniti mu življenje na katerisibodi način; in vendar pravimo, da mora država v tacihi slučajih skrbeti za zapuščene vdove in sirote, zadostiti žrtvi, katero je mož, oče žrtvoval državi. (Konec slédi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. marca.

Notranje dežele.

Gališka. Budgetni odsek je z 18 proti 11 glasovom sprejel vladno predlogo o gališki zemljiški odvezi. Dr. Beer je v imenu levicarjev stavil predlog,

naj bi državno sodišče prej rešilo pravno vprašanje gledé na odvezo, pa predlog ni obveljal. V imenu vlade je minister Zaleski zagovarjal predlogo ter naglašal, da sta že finančna ministra Brestel in Pretis zastopala to stališče, da Galicija ne vrne državnih letnih doneskov.

Češka. Te dni je načelnik mladočeškega kluba dr. Engel prepotoval mladoboleslavski okraj ter pripravil pot Mladočehu Spindlerju v državni zbor proti staročeškemu kandidatu Tonnerju na mesto odstopivšega dr. Mattuša.

Vnanje države.

Črna Gora. Pogreb princesinje Karadjordjevičeve vršil se je v Cetinji z vso slovesnostjo. Udje senata, dostojanstveniki, zastopniki drugih držav in narod črnogorski sam izkazali so v velikem številu globoko sočutje in ljubezen do kneževine rodovine. Krsta je bila kar pokrita z venci. Ministerski predsednik Milinković in angleški minister Baring sta jej poklonila prekrasna venca. Mej drugimi so darovale mnogo krasnih vencev srbske rodbine v Kotoru. Bataljon vojakov v vsi paradi delali so ograjo. Iz vseh strani Črne Gore dohajale se vesti o sočutji. Nj. veličastvo Franc Jožef I., ruski car, kraljica Izabela, sultan, lord Salisbury v imenu kraljice Viktorije, ministerski predsednik Gruic v imenu srbske vlade, francoski konzul v Dubrovniku v imenu republike in princ Ferdinand bolgarski brzojavili so knezu črnogorskemu svoje sočutje in sobol.

Nemčija. O odstopu kneza Bismarcka piše „Köln. Ztg.“: „Ko je pešal rajnki cesar Viljem I., uživel se je Bismarck v svojo vsemogočnost. Sedaj pa je stal poleg Bismarcka vladar, ki je hotel sam vladati v vseh podrobnostih ter poslušati svete tudi drugih izkušenih mož. Akoravno je mladi cesar visoko spoštoval Bismarcka, vendar je bilo naravno, da se je cesar oziral tudi na druge zaupne može. Knez Bismarck je večkrat hotel voziti počasi, ko je cesar silil naprej; kancelar je višje cenil udanost kapitalistov, nego upanje, da iztrga delavske stanovne vrtincu socialne demokracije. Bismarck je čutil, da leži kot svinec na idejalni višini hrepeneče duše cesarjeve in da ne more brzdati kônj, vpreženih v državni voz. Tako je kriza postajala kronična.“

Francija. V Parizu imajo židovi vedno več in hujših sovražnikov. Da je temu tako, kaže postopanje protizidovske stranke, ki namerava zaznamovati za prihodnje občinske volitve celo vrsto kandidaturo. Židovi pa dajejo dušek svoji strašni jezi po židovskih časnikih. Dunajska „Presse“ piše: Pod Drumontom, ki bi najrajši utopil vse židovstvo v žlici vode, sestavil se je odbor, nabirajoč denar, da postavi pol dvanajstice protizidovskih kandidaturo za prihodnje občinske volitve v Parizu. Njih puščice naperjene so bajé proti židovstvu in obstoječi republiki. — „Figaro“ močno kritikuje novo francosko vlado. Mej drugim pravi: „Bourgeois, Constans, Jules Roche in več drugih dajejo poročstvo, da bodo zopet nasprotovali cerkvi in vsem onim, ki niso njih somišljeniki.“ Drugi se ne veselí nove vlade, nego borza. Saj je pa tudi opravičeno njeno veselje, kajti Rouvier je predlagal novo posojilo in nove davke. Mej drugim pravi, da naj se poviša carina za 40 milijonov, alkoholni davek za 100 milijonov, sladkorni davek za 26 milijonov, očetni davek za 5 milijonov, dasiravno obetajo republikanci že več let znižanje davka in olajšanje gmotnih razmer. — Ribot, minister vnanjih zadev, objavil je v ministerskem svetu, da mu niso došla nobena poročila o ostavki Delahay-a, francoskega zastopnika pri berlinski konferenci, če tudi poročajo listi o tem.

Anglija. Delavski štrajki se vedno množé. V Liverpoolu zbralo se je te dni mnogo delavcev. Houston, lastnik ladij, vprašal je delavce, zakaj ne začno delati, ko se jim je dovolilo njih zahtevanje. Mac Hugu, tajnik delavske družbe, nagovarjal je z istimi besedami štrajkovce. „Nihče ne bo delal mej tem, ko drugi lakot trpé“, zavrnilo so ga delavci. Ko se je še nadalje zagovarjal z njimi, šel je voz žita mimo Delavci napadejo voz, raztresejo žito po cesti, če tudi so jim pretili Mac Hugu in drugi s kaznijo. Voznika je nekdo izmej delavcev sunil z nožem in več oseb je bilo telesno poškodovanih. Konečno je vmes seglo redarstvo s častniki in vojaštvom. Razpršili so sicer razljučen množico, a čutili so sem ter tja njih jezo na svojih telesih. Za mir in varstvo bo prišlo bajé iz Prestona v Liverpool 500 vojakov.

Izvirni dopisi.

S severnega Pohorja, 16. marca. Ker je bila že v mariborskej „Südost. Post.“ naznanjena in opisana smrt tukajšnjega lesotričca Andreja Gregelja; ker ga je dalje dopisnik graške tetke reklamoval za-se, omenjajoč, da je bil to „ein kerndeutscher liberaler Mann“, pa nam res ne preostaja družaga, nego izpregovoriti o njega značaju nekoliko besed. Toda po znanej prislovcici „de mortuis nil nisi bene“, bilo bi res bolje molčati, vendar: „kar je res, pa je res“.

Pokojsnik bil je porojen 1827. l. ter odsluživši cesarja je bil splošno poznat kot krojač in godec.

(Dalje v prilogi.)

Le žena njegova prinesla mu je menda par stotakov premoženja, s katerimi si je najel ali kupil stari-kavo kočjo poleg okrajne ceste, začel krčmariti in barantati z lesom. Kmalu si je namesto borne kočje sozidal veliko pohišje in si kupil jedno, potem pak drugo posestvo, kajti trgovina nekaterim, ako tudi brez posla okrog pohajajo, veliko nese, tako da se konečno njegovo premoženje v posestvih in gotovini računa že nad 80.000 glđ. Kako je to naraščalo, to naj sodi Bog in tudi oni trpinji, ki ukvarjajo se pridno od dneva do dneva jedva sami sebe in svoje preživimo in smo še veseli, ako si novih dolgov ne nakopamo. Smelo se more reči, da dobiček, ki bi imel biti v prid trudoljubivim kmetom, ostal je v njegovem žepu. Gledé na to tudi pri kmetih ni bil dobro zapisan . . .

Kar se mišljenja tiče, moramo Slovenci priznati, akoravno med nami živeč, da je bil naš hud nasprotnik, kar je posebno ob času volitev, kakor tudi ob času zadnje volitve v občinski odbor jasno pokazal. Jedno njegovo posestvo leži v občini Janževirh-Arlica, drugo v občini Hudikôt-Ribnica in kot krepak steber „der deutschgesinnten Partei“ šel je volit k prvim volilem, kjer sicer zaradi narodne prebujenosti za agitacijo ni kaj ugodno polje in kjer so ga volili celó za odbornika; pa dan pozneje šel je tudi k drugim volitvam, da je kot „geschäftsmann“ vplival na nekatere volilce, ki so mu bili slučajno kaj dolžni, da ne bi volili narodnjakov. In protipostavno dal se je tudi tukaj voliti v odbor, kar mu je sicer po protestu energičnega narodnjaka izpodletelo, toda namestnik odbornika bil je vendar-le. Brzo po volitvah pa je jel tudi tirjati vse dolžnike, ki so pri volitvah glasovali za narodnjake. Ko pa se je prva navdušenost za nemško idejo polegla, bilo je še prestatí ž njim . . .

V minolem adventu ob času ponovljenja svetega misijona se je sicer s početka na to napravo kaj jezil, naročevajé poslom svojim, da jim pač ne pusti vdeležiti se sv. misijona. Toda dekla njegova vdeležila se ga je iz radovednosti, pripovedovala o njem svojim domačim, na kar so se še drugi vdeležili in konečno gospodar sam, kar je bilo za trdnega in na videz také krepkega moža velika sreča. Nemara se je spomnil svojega življenja in toliko zamujenih lepih priložnosti, kajti na obrazu se mu je bralo, da vse to sedaj obžaluje, vsled česar je tudi vzgledno pobožno opravil svojo krščansko dolžnost, pristopil k božji mizi in tako osramotil vse številne svoje pristaše, ki so se sv. misijonu in pridigam le rogali. Od tega časa bil je tudi ves drug človek, vsakemu, torej tudi nam Slovincem prijazen, kar je javno pokazal ob času zborovanja tukajšnjega bralnega društva, h kateremu je kot ud-podpornik pristopil. Takisto je storil tudi njegov sin. Pa smo mu Slovenci tudi vse njegovo prejšnje obnašanje odpustili. Bilo bi nemara že vse prav in dobro, toda ure njegovega življenja bile so že štete . . .

V ponedeljek po kvaterni nedelji bil je še zdrav dobre volje, toda na večer jelo ga je zebsti in boleti glava. Vlegel se je v postelj, katere ni več zapustil. Influenza ga je potlačila. Nato pa je pritisnilo še pljučno vnetje in smrt bila je neizogibna. Bližnjo nedeljo dá se prevideti s sv. zakramenti za umirajoče, a drugi dan proti večeru poslovil se je od tod, oplakovan od žene in peterih že odraslih otrok. Smrt ne izbira ona le pobira . . .

Pogreb, ki se je vršil v četrtek dne 13. t. m. bil je za tukajšnji kraj res nekaj nenavadnega. Došli so njegovi bližnji in daljni znanci in pristaši, pa tudi slovenskih kmetov vdeležilo se je nenavadno veliko. Dokaj njegovih sorodnikov, med temi dva brata, došlo je tudi od Remšnika, kjer stojé kot zavedni narodnjaki na straži proti Nemcem. V farni cerkvi ribniški, kjer se je vršila svečana črna maša, zapeli so mu domači pevci nad krsto prav dobro ono tolažljivo „Nad zvezdami“; res ne vemo, če je vsem navzočim „Nemcem“ ugajala ali ne. Pri sprevođu na pokopališče so mu pogrebeci svetili. Nad odprtí grobom pa so poprijeli za besedo, častiti g. župnik ter govorili o pokojniku in njegovi vzgledni smrti tako ganljivo, da so nas solzé polile. Zares velika sreča za človeka je srečna smrt! Nato so mu zapeli pevci še ono otožno „Blagor mu“, kjer smo sicer čuli besede, da „smrt vse pobrati pod lopato“, toda tu ob grobu stoječih Nemcev in Slovincov, kar se mišljenja tiče, še vendar ni pobratila. Naj ga torej Nemci reklamujejo za-se, mi Slovenci jim tega ne branimo, znajoč, da je bil naš narodni nasprotnik,

pa kateri je umrl kot veren katoličan. Mirno naj počiva!

Iz Prage, 19. marca. (Nemška lakomnost. — „Rim severa“. — Sedemdesetletnica kanonika B. Math. Kulde. — Razno.) Kako naši Nemci umevajo češko nemško spravo, pokazali so zopet v proračunskem odboru za češko akademijo, kajti oni celó zahtevajo, naj Čehi delé ž njimi tudi dom za véde in umetelnosti, katerega so si založili za svoje novce.

Toda to še ne zadošča, kajti „apetit“ raste med jedjo. Zdaj se je oglašil že — šulferajn, tisti šulferajn, kojemu tekó v polnem toku prispevki iz Nemčije v raznarodjenje češke mladine. Ta bogataš hoče sestí za mizo naše pepeljušice — „Maticе šolske“ ter se pripravlja ž njo jesti pri jedni mizi. Odbor tega društva je v svoji seji dné 4. t. m. sklenil prositi deželni odbor primerne podpore za šulferajnske šole na Češkem, in je v ta namen nabral že potrebne statističke podatke, na koje se bo de skliceval. Da bi se to uresničilo, potem bi se pa moral zjokati genij češkega naroda. K sreči še ne odločujejo pri nas ti življi, da si je značilno primerjanje znanega Jan. Kudliča, ki nazivlje češko-nemško spravo: drugo odpravo šlesvig-holštajnsko. Kdo tu igra ulogo poraženih Dancev, je lahko uginiti. Iz te izjave je pa jasno, da našim občanom druge narodnosti vedno raste slast do jela. Ne zadošča jim več dunajske koncesije, že hoté sezati po izključno češkem imetku, kakor je akademija in 20.000 glđ. dotacije, da, tudi češko deželo smatrajo za „Holstein-Sleswig meerumschlungen — mit Pulverdampf und Kolbenschlag“ itd. Toda Bog bode že ob času skrbel, da ne bodo rasli v nebo nemški — hrasti!

V svojih „Popotnih pesmih“ navdušuje naša Praga slovenskega pesnika Stritarja, da jo imenuje „Rim slovanski“, pojóč:

Lepa res si, zlata Praga!
Rim slovanski, Praga ti,
A kaj vse mi to pomaga?
Trudne moje so oči, itd.

Pisatelj dela „Sveta mesta kralj. gl. mesta Prage“, v Slovincih poznati pisatelj č. g. Fr. Ekert, nazivlje jo „Rim severa“, poudarjajoč, da je bilo že pred 500 leti, to je za Karola IV., ko je živel v praškem ozidji blizu 100.000 stanovnikov, v Pragi nad 100 cerkvá in kapelic. Izmej teh je bilo pet kanoniških cerkvá. Oseb duhovniškega stanú je bilo takrat okolu 1200. Pri hramu sv. Vida bilo je 300 duhovnikov. Seveda je bila tedaj Praga, izvzemši malo število židov, povsem katoliška. Toda, ko so potem nastale verske stranke na Češkem in pred vsem v Pragi, ko so iz tega nastali spori, razprtije in vojske, koje so Prago uničile za stoletja, tedaj je mnogo trpel „severni Rim“.

Po tridesetletni vojni zadobila je zopet Praga lice katoliškega mesta; da, v polovici minolega stoletja, ko je Praga imela blizu 50.000 stanovnikov, bilo je tu toliko cerkvá in samostanov, da se s takim številom ni moglo ponašati nobeno mesto daleč po Evropi. Nahajalo se je tu l. 1770., ne vštevši zasebnih kapelic, vkupe 108 javnih cerkev in kapel, v kojih so se vršile pravilno službe božje. Samostanov bilo je tedaj tu 40, to je 32 moških in 8 ženskih. Verskih redov je bilo tedaj 37 in mnogo pevskih zborov, ki so negovali po cerkvah cerkveno petje.

Naporom cesarja Jožefa II. porušeno je bilo 62 kapel in 26 samostanov. Dalje so bile razpuščene vse verske bratovščine. Zdaj broji Praga (razen predmestij, Višegrada in Holešovic) 75 cerkev in kapel, v tem številu pa še niso obsežene kapelice po zasebnih hišah. Samostanov ima Praga 22, to je 14 moških, 8 ženskih. Vse mesto je razvrščeno v 20 župnij; v teh 20 farah pa živi po poslednjem ljudskem štetju 144.000 katoličanov, 2500 nekatoličanov in — 16.000 židov! (Konec sledí.)

Dnevne novice.

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji) podarili so sledeči gospodje: Josip Stritar, c. kr. prof. na Dunaji, 5 glđ.; Makso Pletersnik, c. kr. profesor v Ljubljani, 5 glđ.; Josip Ciperle, meščanski učitelj na Dunaji, 5 glđ.; Ferdinand Roš, veleposestnik v Hrastniku, 5 glđ.; Fran Veršec, notar v Sevnici, 5 glđ.; Žiga Sežun, c. kr. uradnik v finančnem ministerstvu na Dunaji,

5 glđ., in neimenovan dobrotnik na Dunaji 3 glđ. Bodi vsem presrečna hvala!

(Iz vipavske doline) se nam poroča: Ni še minolo tri tedne, ko so poročali časopisi o predrzni tatvini v tukajšnji davkariji, s katero so trije uradniki občutno poškodovani, — po zločincih ni duha ne sluha, — in že imamo sporočati še o grozovitejšem bogoskrunskem hudodelstvu, katero se je v noči od 18. na 19. t. m. v Podragi pripetilo. Roparji, ki bodo bržkone zopet ostali neznani, vlomili so skozi okno v cerkev, odklenili zakristijo, ondi poiskali ključ in odprli ž njim tabernakelj, kjer je bilo hranjeno v ciboriju presv. Rešnje Telo. Če tudi bi se bilo v cerkvi in zakristiji dalo dobiti marsikaj, kar bi imelo vsaj nekaj vrednosti, niso se dotaknili nobene stvari razven Najsvetejšega. Bakren, ne ravno veliko vreden ciborij s kakimi petnajstimi posvečenimi hostijami so bogoskrunci ukradli in odnesli. Nikakor ni mogoče dobiti kakega sledú v cerkvi in zunaj nje o sv. hostijah, če tudi se je skrbno iskalo. Ker so vse druge reči v cerkvi in zakristiji pustili na mestu in le še iz svetilnice pred velikim altarjem si natočili stekleničico olja in tudi to seboj vzeli, sluti se, da se je to skoro nezasišano bogoskrunstvo zgodilo iz vrazjih namenov in po tujih hudodelnikih. Ljudstvo se spominja, da je že večkrat slišalo pogovore takih klatežev, da se s posvečenimi hostijami dadó vzdigniti skriti zakladi, katerih je po njih mnenji še mnogo zakopanih. Žalibog, ima ravno naša dolina, če tudi sama revna, mnogo prestati pred takimi predrzneži, ki bi radi brez dela in truda dobro živeli, kakoršni so cigani, raznovrstni popotniki itd. Strah in groza bilo je slehernega Vipavca, ko se je to izvedelo, in pač smemo reči, da ga ni domačina, ki bi bil zmožen takega hudodelstva. Pretreslo je po pravici to tudi Podražane, da se je ravno pri njih to zgodilo; pretreslo tudi zato, ker imajo še drugo nezgodo in nesrečo, da si je namreč njih čast. g. beneficiját 10. t. m. zlomil nogo in ne bo mogel nekaj tednov službe božje opravljati. — Ako še pristavim, da se je 19. t. m. v čitalnici „Beseda“ v prid družbi sv. Cirila in Metoda v splošno zadovoljnost pričujočih izvršila, — le obiskovalcev bilo je menda zaradi nepripravnega časa premalo, in da nam je Bog čez več kot tri mesece zopet dal že zeló potrebnega dežja, sem za zdaj omenil vse, kar bi utegnulo zanimati čitatelje.

(Iz Konjic) se nam poroča, da je nevarno zbolel tamošnji rojak in zdravnik g. dr. Dragotin Prus. Gosp. dr. Kochaut, domači zdravnik kneza Windischgrätzta, zdravi ga sedaj. Danes dné 21ega t. m. je bil previden s sv. zakramenti. Da bi mu ljubi Bog dal drago zdravje!

(Iz Ilirske Bistrice) se nam poroča: Dne 20. t. m. je umrl po dolgem bolehanji znani okrožni in železnični zdravnik g. Frančišek Bachmann, rodóm Čeh in vrl narodnjak, ki je 22 let služboval v Bistrici. Volil je za dijaške ustanove revnim dijakom iz Istre 22.000 glđ. — Splošna želja ljudstva je, da bi dobili v naš kraj zvedenega zdravnika, in tudi železnica potrebuje dobrega lečnika. Opravila in zaslužka bode imel dovolj.

(Sl. posojilno društvo okolice ljubljanske) je Marijanišču darovalo 10 glđ. Srčna hvala!

(Grof Ivan Draškovič) o katerega nesreči na lovu smo sporočili, ni tako nevarno ranjen, kakor piše „Obzor“. Rana je sicer velika, a ne nevarna, mrzlíca neznatna, stanje razmeró povoljno. Zdravniki upajo, da ga ozdravijo.

(Umrli) je dné 20. t. m. na Dunaji po kratki bolezní za pljučnico proš dunajskega stolnega kapitelnja in znani dogmatik dr. Janez Schwetz, rojen na Moravskem leta 1803. Bil je mož blagega srca in temeljite učenosti, spisal več učenih del ter bil za svoje zasluge odlikovan od sv. Očeta s častjo hišnega prelata, od presvetlega cesarja pa s komturnim križcem Fran-Josipovega reda. Pokojnik je bil kot vodja v višjem duhovniškem izobraževališči pri sv. Avguštinu na Dunaji tovariš umrlih knezoškofa ljubljanskega dr. Vidmerja in škofa šentpolitskega, dr. Fesslerja, ter sedanjega ogerskega primasa Simorja.

(Slovensko gledališče.) Jutri bodo predstavljali veseloigro v treh dejanjih: „Vodno društvo“, katero je češki spisal J. Štolba, preložil Fr. Gestrin.

(„Društvo detoljubov“) je te dni izdalo 1. št. svojega lista „Krščanski detoljub“; temu kot prilogo „Angeljček“, V. zvezek; in „Mala zakladnica v II. nekoliko predelanem natisu.

„Krščanski detoljub“ izhaja štirikrat na leto in stane s prilogi vred le 40 kr. Priloga se tudi posamezno prodaja; „Angeljček“ stane 12 kr., „Mala zakladnica“ 5 kr.

(Pri občinski volitvi) v Sv. Križu v političnem okraju krškem je izvoljen za župana Fr. Kerin; za svetovalce pa: A. Stritar, J. Bartelj, A. Panič in A. Prah.

(Iz poročil načelstva in nadzorstva hranilnega in posojilnega društva v Ptuj), katera so se prečitela in odobrila pri obnem zboru dne 15. marca t. l., povzamemo sledeče: 1. Zadruga štela je koncem leta 1889 2139 udov, koncem leta 1888 2005 udov. 2. Deležev bilo je vplačanih do konca leta 1889 38.123 gl. 59 kr., do konca leta 1888 32.275 gl. 3. Hranilnih vlog imela je zadruga koncem leta 1889 264.775 gl. 31 kr., koncem leta 1888 209.325 gl. 3 kr. 4. Razposojeno pri zadružnikih je imela zadruga koncem leta 1889 319.173 gl. 34 kr., koncem leta 1888 253.668 gl. 57 kr. 5. Rezervna fonda za slučajne izgube znašala sta koncem 1889. leta z všteto vstopnino in doneskom za posebni rezervni fond skupaj 14.460 gl. 16 kr. 6. Od čistega dobička z leta 1889 izplačajo se za leto 1889 na vse deleže 5% obresti (dividenda) v znesku od 1716 gl. 20 kr. 7. Za dobre namene dovolilo se je iz dobička z leta 1889 1050 gl. 82 kr., z leta 1888 531 gl. 62 kr. 8. Ostali dobiček z leta 1889 v znesku 4339 gl. 84 kr. se ima pripisati posebnemu rezervnemu fondu; leta 1889 se je pripisalo 1600 gl. 9. Vsled omenjene dotacije znaša rezervni fond od 15. marca t. l. naprej 18.800 gl., zadružno premoženje po všteti deležih po 38.123 gl. 59 kr., pa skupaj 56.923 gl. 59 kr. 10. Denarni promet znašal je v 6. letu 684.468 gl. 24 kr. 11. Izgube zadruga dozdaj ni imela. 12. a) V načelstvo za določbo dveh let so se izvolili gg.: A. Jurca, dr. Jak. Ploj, Mihael Brenčič, dr. Fr. Jurtela, Tomaz Mikl, Fr. Urbas, in na novo: g. Jožef Zelenik. b) V nadzorstvo so se izvolili gg.: Bened. Hrtiš, Simon Osehgan, Andr. Brenčič, Alojzij Čeh, Martin Rodošek, Tone Sok.

(Velikanske angleške dedščine) utegne biti kmalu konec. Nade Rossovich dedičev bodo, kakor se čuje, splavale po vodi. V tem oziru pričakuje te dni zastopnik avstrijskih dedičev konečni odgovor iz Londona. Vsak hip pa se oglašajo novi dediči, katerim bo ostalo v spominu, kako po ceni je na Angleškem pravnistvo, zakaj za jedno samo pojasnilo o dedščini je zahteval dotični angleški odvetnik 200 gl.

Raznoterosti.

— Dvorna obleka italijanske kraljice. Laški kraljici Margareti pripetila se je te dni posebna nesreča. Kraljeva družina je nameravala iti prve dni meseca aprila v Berlin in zato je naročila v Florenci dvorsko obleko za 70.000 lir. Obleka je bila vže gotova, a vagon, kamor so vložili dragoceno obleko, unel se je na kolodvoru v Florenci in ves zgorel, le nekaj dragocenostij so oteli pogubnemu elementu.

— Obednica od papirja. V hamburškem pristanišču so postavili nedavno obednico iz papirja. Znotranje strani papirja se ne prime ogenj, vnanjim pa mokrota nič ne škoduje. Obednica je 30 m dolga, 6 m široka, in je prostorna za 150 gostov.

— Vihar na sredozemskem morji. Iz Milana se poroča, da je divjal strašen vihar na otoku Sardiniji. Prouzročil je na kopnem velika opustošenja, a na morji je potopil mnogo jadrnikov.

— Najstarejša angleška knjižnica in sploh najstarejša javna knjižnica v Evropi je Bodleyan Library v Oksfortu. Zvezkov šteje 400.000 in je najštevilnejša za knjižnico British Museum, katera ima okoli 1.500.000 zvezkov.

— V čolnu čez morje. Danski kapitan Alsen se je vrnil iz Anglije v svojo domovino v

petnajst čevljev dolgem in štiri čevlje širokem čolniku, ki ima le jedno jadro in nekaj krov od povošenega platna, da pluskajo čez valovi.

— Najvišje ležeči astronomijski observatorij postavili bodo na hribu Ambohidmu na otoku Madagaskarji v višavi 1350 m. Vodstvo zavoda bo v rokah Jezuitov.

— Dve milji od Poznanja so našli skrinjico za denar, ki je bila ukradena na železnici od Varšove do Dunaja. Še v zaprti skrinjici je bilo 23.843 rubljev, 4281 mark in 347 gl. Lopovom še niso prišli na sled.

— Badu Gheco, sedanji dehomeyski kralj, ki provzročuje zdaj v Afriki Francozom toliko neprilicnosti in zadreg, študiral je s svojim bratom Rovsom 1862. l. v Marseillu na Francoskem. „Figaro“ piše o njiju to-le: „Sprva sta bežala pred svojimi tovariši, kakor divje živali, kadar jih kdo preganja. Badu se je prej vdomačil in sprijaznil z drugimi dečki, kakor brat njegov. Radi njegove nepopgljive ošabnosti prišlo je večkrat do prepira in tepeža. Ker je bil starejši in močnejši od svojih tovarišev, bil jih je in sèmtertja tudi grizel. A vrhu tega je bil tudi velikodušen, a pozabljiv na prijateljstvo. Z nekim dečkom sta se prav dobro razumela, rad je imel afriškega divjačka in se je potezal zanj. Ko pride pa nekoč nekaj med njima navskriž, zagrmel je Badu nad njim, rekoč: „Bore belec, ti bi bil dober pri nas za človeško žrtev!“

Telegrami.

Dunaj, 22. marca. Predsednik deželnega nadsodišča, baron Streit, je umrl.

Berolin, 21. marca. „Politische Nachrichten“ poročajo, da so z Bismarckom tudi drugi pruski ministri izročili cesarju ostavke, katerih pa ni sprejel.

Pariz, 22. marca. Včeraj je bila za poskušnjo mobilizacija jednega dela peštva. Take vaje bodo v vsakem polku tri dni do konca aprila. Nekateri listi poročajo, da je med ministri nasprotje zaradi državnega posojila. Eni ministri zagovarjajo posojilo v znesku jedne milijarde; drugi — med njimi tudi Freycinet — zahtevajo, naj se ves posojilni načrt odkloni.

Madrid, 22. marca. Nadvojvoda Karol Štefan je odpotoval v Kartageno.

Aleksandrija, 21. marca. Stanley odpotuje 7. aprila v Brindisi.

Umrli so:

19. marca. Jožef Jagodnik, delavec, 29 let, Ulice na Grad 12, jetika.

21. marca. Anton Mestek, delavčev sin, 2 mes., Tržaška cesta 26, vsled katara v črevih in želodcu.

V bolnišnici:

20. marca. Anton Hribar, tesar, 35 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		727.8	5.0	sl. vzh.	dež	
21. u. pop.		729.4	8.8	sr. szap.	„	0.60
9. u. zveč.		731.5	5.0	brevz.	jasno	dež

Srednja temperatura 6.2° za 2.2° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86 gl. 45 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	86 „ 70 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 95 „
Akcije avstr.-ogerske banke	931 „
Kreditne akcije	308 „ 75 „
London	119 „ 70 „
Srebro	— „
Francoski napoleond.	9 „ 46 „
Cesarski cekini	5 „ 62 „
Nemške marke	58 „ 70 „

POVABILO

na

II. društveni shod

„katoliškega političnega društva“

v Ljubljani,

ki se bode vršil

v Šent-Vidu nad Ljubljano

dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne v domu rokodelskih pomočnikov.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednikov.
2. Deželno postavodajalstvo z ozirom na kmetijske zadeve.
3. Obrtne razmere v Avstriji.
4. Slučajnosti.

K temu shodu povabi tem potom vse ude in prijatelje društva

ODBOR.

Zahvala.

Začetkom tega meseca je moje pohoštvo popolnoma pogorelo.

„Azienda“ sedaj ces. kr. priv. zavarovalnica

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

pri kateri je bilo pohoštvo zavarovano, cenila je škodo nemudoma, ter mi **vso zavarovalno svoto po glavnem zastopstvu v Ljubljani**, Šelenburgove ulice št. 3 precej izplačala.

S tem se isti toplo zahvalujem in omenjeno zavarovalnico vsakemu priporočam.

Log, 20. marca 1890.

Matevž Šebelnik,

(1) posestnik v Logu št. 7.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (7)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.

Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Ker kmalu pošlje novosti za sezono 1890

STANLEY-SHOW,

(razstava koles v Londonu)

prodam, da dobim prostora,

140 koles

lanskega dela po jako znižani ceni.

Ivan Puch,

(2-1)

Fahrrad-Fabrik, Graz, Strauchergasse 18, telefon 389.

Cenik brezplačno.

Razprodaja.

Slavno občinstvo uljudno opozarjam, da sem prevzel M. Rössman-ovo

zalogo stekla

na Velikem trgu

ter razprodajam mnogo pod tovarniško ceno najrazličnejše steklo, porcelan, beloprsteno robo, svetilnice, silke, ogledala, podobe, lésence itd.

V obilo nakupovanje se priporočam odličnim spoštovanjem

P. Kajzel,

steklar na Starem trgu.

(3-3)

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice št. 10,
slijala tik mesarskega mostu,

se najljubneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najrazno-
vrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in
iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri
njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedo-
voljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brez-
plačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred
Vsemi sctimi.

Se posebej opozarja na krasen, od kajnahtal-
skega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

kateroga prodá po primerno jako nizkej ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča
v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (6-2)

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanji teka, slabosti želodca,
napenjanji, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca,
gorečici, zlatenici, gnjusju in bruhanju, glavobolu (če
izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapoljenju
želodca z jedili in pijanci. Cena ene steklenice z na-
vodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr.
Osrednji razpošiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY,
Kromeriz (Moravija).

Schutzmarke.

Varstvena znamka.

Svarilo! Pristne marijacejske želodčne kapljice
se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v
rudečem zavrtku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka,
poleg tega mora biti na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo
tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromerizu.

Marijacejske čistilne kroglice.

Ze več let z najboljšim vspehom
pri zaprtju in zapekanju rabi-
ljene kroglice se sedaj mnogo po-
narejajo. Paziti je tedaj treba
na zgorajšnje varstveno znamko in
podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeriz. — Cena šestilnic 20 kr., 6 šestil-
nicam 1 gld. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 šestilnic s prosto depo-
sitajvijo 1 gld. 20 kr., 12 šestilnic 2 gld. 20 kr.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno
sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in šestilnicah naveden v navodilu rabe.

Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno
dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Svobodi; — v
Postojni: pri lekarnarju F. Baccaricchia; — v Škofji Loki: pri lekarnarju
Karelu Fabianiju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Bobleku; — v
Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Hissoliju; — lekarnarju Bergmannu;
— v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju
Iv. Blašku.

(25)

Zahvala.

Minoli mesec je požar mojo hišo popol-
noma uničil. C. kr. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

pri katerem je bilo pohoštvo zavarovano,
cenilo je škodo nemudoma, ter mi zava-
rovalno svoto takoj, ne da bi bilo
kaj odtrgalo, po glavnem zastopstvu
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3
izplačalo.

Priporočam omenjeno zavarovalnico vsa-
kemu ter se isti tem potom toplo zahvalujem.

V Bizoviku, 1. marca 1890.

Anton Bricel,

posestnik.

Semena.

Domačo in nemško deteljo (lucerno),
popolnoma čisto brez predenice, vsake
vrste trave, velikansko peso, grašico,
ribniški fižol, kašeljski kapus, tudi
vrtna semena itd. priporoča po naj-
nižji ceni

IVAN PERDAN
V LJUBLJANI. (3-2)

P. HILZER,

ces. in kralj. dvorni zvonar
v Dunajskem Novem mestu

priporoča zalogo zvonov za
zvonike, lepo- in soglasne
zvončke vsake velikosti in
vsakovrstnega glasju.

Za določen glas, popolno
in čisto ubranost in blago-
glasje zvonov se jamči, kakor
tudi za lepó umetaljno litje
in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča jarme
in druge reči za zvonove iz
kvalnega železa in iz lesa
po svojem najboljšem in pri-
znatem sistemu za lahkó zvo-
njenje

Naročeni predmetje izvr-
šujejo se naglo, cenó in z naj-
ugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1835. ustanovljena to-
varna je prodala že 4710 zvo-
nov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

Odlike: Zlati križec
za zasluge s króno l. 1887.,
„dve sctinji za napredek“
dobljeni na dunajski sve-
toeni razstavi 1873. l. za
zvonove dunajske rotivne
cerkve. Odlika zlate sctinje na dunajski obrtnijski razstavi 1880. l. in častne
diplome na obrtnijski razstavi 1889. l. v Budejericah (Budweis) itd. Vrhu
tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-3)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje.
Lepoglasne altarne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gld., s tremi po
11 gld.; od medi (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.

Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.

Poslano.

Protí zastopniku zavarovalnega društva „Slavije“ **Frančišku Hribarju** iz Vodice
vložili smo zatožbo pri okrajnem sodišči v Kamniku dne 28. februarja t. l. št. 336 radi
prestopka proti varnosti na časti po §§ 487 in 488 kaz. zak.

Pri javni glavni obravnavi, ki se je vršila dne 17. t. m. pri napominanem okrajnem
sodišču, je zatoženi **Frančišek Hribar** izpovedal, ter se je v zapisniku priobčila nastopna
izjava, katero je zatoženeo tudi podpisal:

„Izjava.“

Kjer sem jaz govoril, kakor sem slišal, da je zava-
rovalna družba „Azienda“ preč, da je „Phönix“ prevzel in
da tudi c. kr. priv. zavarovalna družba „Oesterreichischer
Phönix“ nič boljši ni, prekličem te besede popolnoma,
ker sem prepričan, da te zavarovalne družbe „Azienda“ in
„Oesterreichischer Phönix“ popolnoma po postavi delate in
skrbejo za svoje zavarovance in da so dobre.“

C. kr. priv. zavarovalno društvo „Avstr. Phönix“ na Dunaju.

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja,
lopat, krampov, orodja za podzemeljska dela,
okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, za-
pahov, žebeljev iz drota, vijakov, železa pleha,
drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov,
precepov z vijakom (šraubštokov), ter vrtalnih strojev
za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev,
pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in
kapió. (24-6)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink,
svinee kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna,
Sackstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francišku“
(ob enem kemična tovarna) V., Hundsthurmerstr. 113.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“,
VIII., Josefstädterstrasse št. 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“,
III., Radetzkyplatz št. 17. (9)

Nepresegljivo za zobe

I. salicilna ustna voda

aromatična, vpliva okrepčevajoče
zabranjuje gnilobo zob ter odstranjuje
iz ust neprijetni duh. Jedna velika
steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošnje priljubljen, vpliva jako
okrepčevajoče ter ohranjuje zobe
svetlo-bela, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je
došlo mnogo zahvalnih pisem, ima
vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Zunanja naročila
se s prvo pošto izvršu-
jejo.

Trgovina z železnino

ALBIN C. AHČIN-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice šte. 8

priporoča svojo bogato zbirko

nadgrobnih križev,

pristno pozlačenih in najfinejše izdelanih, ali
tudi surovih. (12-3)

Dalje se priporoča v izdelovanje grobnih
in cerkvenih omrežij (gavtrov) itd.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
priporočam svojo bogato zalogo

klobukov in slamnikov

najnovejšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga.
Dalje imam v veliki izbiri vsakovrstne čepice po naj-
različnejših cenah. Imam tudi v zalogi
nove baže čepice za požarne brambe.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

krznarska dela,

ter shranjujem kožuhovino čez poletje.
Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg št. 8, v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne
cene. (15-3)

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode

Rimska cesta št. 11, Ljubljana.

naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je
otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega
cerkvenega orodja, kakor:

monštrano, ciborjev, kelihov, tabernakelj-
nov, svečnikov, lestencev (lustr) itd., ka-
taro obljudi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih
vzorcih ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in
po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in pre-
novljenje, posrebuje in pozlatuje v ognju. (22)

Ilustrovani ceniki so zastoj in franko na razpolago.

Kdor hoče na Dunaji ob glavnici živeti,
Kdor mora tudi težke komisije opravljati,
Kdor hoče blago kupiti, prodati ali oddati,
Kdor bi rad kupil boljše reči na obroke,
Kdor bi hišno opravilo, dragocenosti itd. pod roko
rad kupil,

Kdor hoče, da se mu dolžne zahteve iztirjajo,
obrne naj se na 12 let obstoječi
komisijski bureau
na Dunaji Mariahilferstrasse 12.

Nakup blaga, ki daje dobiček, in blago v
oddelkih na svoj račun. (12-2)

J. & S. KESSLER v BRNU,

7 Ferdinandove ulice 7.

Največja, najcenejša zaloga pomladanskega in letnega
blaga.

Poletensko
grebenasto sukno,

ki se dá prati in je jako ele-
gantno in trdno za gospode,
dvajsetih boj, 20 cm. širo-
kosti za

celo obleko

6-5 metra le 3 gld.

Kdor le jedenkrat kupi, pre-
priča se, kako izvrstno se dá
prati in kako trdno je.

Brnska sukna

se razpošiljajo po čudovito
nizki ceni in sicer:

po gl. 3-75 3-10 m. za celo
obleko.

po gl. 5-50 3-10 m. za boljše
obleko,

po gl. 8-50 3-10 m. za fino
obleko,

po gl. 6-— 2-10 m. za ogrtač,
franc. piquet-gilet za gl. 1-50,

franc. piquet-gilet
(sport) za gl. 2-50

Črni peruvienne in doskins
za salonske obleke po 3-25 m.
od gl. 10-— naprej.

Modno blago za gospé.

Karirano in črtasto blago
60 cm. šir. za ponočne
suknje in otroška obla-
čila, 10 m. . . . . gl. 2-50.

Jeupon in trozično blago v
vseh modnih barvah 10 m.
prve vrste gl. 3-50, druge
vrste . . . . . gl. 2-80.

Kupi se o priliki! Zefir-
blago, pristno in krasne
barve, 75 cm. široko 10 m.
le . . . . . gl. 3-50

Brokat- in Jacquard-blago,
60 cm. široko, vs h mo-
gocih barv, 10 m. gl. 3-60

Doris, najnovejšo karirano
modno blago, čista volna,
10 m. prej gl. 10, se-
daj le . . . . . gl. 6-50.

Nervy, 90 cm. šir. nežno
črtano modno blago v
najnovejših barvah 10 m.
le . . . . . gl. 4-50.

Kasmir, dvojna širjava, črno
in barvano, 10 m. 4 gl.

Volneni atlas, dvojna šir-
java, volneno blago, črne
in drugačne modne barve
10 m. . . . . gl. 6-50.

Modrotiskan kreton, 10
metrov . . . . . gl. 2-50
in . . . . . gl. 3-20.

Elegantno in bogato omišljeni uzorci se pošiljajo gospo-
dom krojačem brezplačno.

Ceniki o perilu za gospode in gospé, o galanterijah,
uzorci sukna in rezanega blaga brezplačno in franko.
Pošilja se s poštnim povzetjem. (10-2)

Ces. kr. privil.
zavarovalno društvo na življenje in proti škodam

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

I., Riemergasse šte. 2, v lastni hiši.

Polno vplačani deleži in druga jamčilna sredstva v šte. letna zavarovalna vplačila
družbe iznašajo

čez 12 milijonov gld. * čez 10 milijonov gld.

Družba zavaruje:

a) proti škodi provzročeni po ognju, streli,
paru ali razpoku kotlov, po gašenju, raz-
ršenju in odstranjenju oprave iz hišnih in
gospodarskih poslopj, strojev iz tovarn, dalje
proti škodi v zalogah, pri živini, poljedelskem
orodju itd.;

b) proti škodi po ognju ali streli ob času
žetve poljske pridelke in dotična gospodarska
poslopja;

c) proti škodi po toči poljske pridelke na trav-
nikih, njivah;

d) vsakovrstno prevažanje blaga po suhem in
na morji;

Zavarovanje proti nezgodam se ni uvedeno,
sl. občinstvo bo pa obveščeno takoj, ko prične isto
poslovati.

na življenje človeško v vseh kombi-
nacijah, n. pr.:

za slučaj smrti ter izplača takoj po smrti za-
varovanca ostalim ali dotičnim opravičencem pogo-
jeno zavarovalnino;

za slučaj smrti in pri protizavarovanju z
oprosenjem nadaljnih vplačil premij ter iz-
plačuje dohodke (rente) v slučaju onemoglosti;

na doživetje, preskrbljenje v starosti, na
doživetje določene dobe pri otrocih, ter iz-
plača zavarovano svoto dotičnemu zavarovancu.

Sprejema tudi zavarovanja, ki zagotovijo doho-
darino (rento), preskrbnino (penzijo) vdovam
ter vzgojilno rento otrokom,

po najkoulantnejših in najnižjih pogojih, posebno
pa jamči za veljavo in nedvomljivo varnost od nje
izdanih polic.

Zastopi društva:

v Brnu: Veliki trg št. 10,
„Pešti: Dunajska cesta št. 3 in Ladijska cesta št. 2,
„Inomostu: Marije Terezije cesta št. 37,
„Krakovu: Szewska ulica št. 6,
„Lvovu: Marijin trg št. 8.

v Monakovem: Kostthor 3 I,
„Pragi: Nabrežje št. 10,
„Strassburgu: Kraljeva cesta 6 I,
„Trstu: Via S. Nicolò št. 4,
na Dunaju: Riemergasse št. 2, v lastnej hiši.

V vseh večjih okrajih avstrijsko-ogerske države poslujejo glavni in okrajni zastopi družbe, kateri
radovoljno dajejo pojasnila, brezplačno vročujejo prospekte in pomjalne pole, ter vsprejemajo zavarovalne
ponudbe. (12-3)

Glavni zastop za Štajarsko, Koroško in Kranjsko v Gradcu:

Pisarna: I., Albrechtgasse šte. 3, II. nadstropje.

Glavni zastop v Ljubljani pri Josipu Perhaucu, Šellenburgove ulice št. 3.

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

VOZ

nov, zeleno pobarvan, bolj lahek, za dva konja
podpisana prodá dober kup.

Jožefa Stroj

(1) v Župah, pošta Begunje, Gorenjsko.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje
za stokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsf deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za
gnojenje polja.

